

meget forfællelige, men de have alle sammen fælles Egenstaber, som gøre, at de for en Del kunne behandles under et. De have en fælles Fordel og i det mindste en fælles Stavank. Det, som er Fordelen ved vort nuværende Stattevæsen, kan vistnok i Kort- heds siges, nemlig, at Statterne ere sikre, der behøves ikke noget stort Apparat ved Indtægtssamlingen. Statteobjekterne ere gennemgaaende temmelig konkrete Ting, som ere lette at finde, og som, naar man endelig har fundet dem, ikke let løbe deres Vej igen. Det er gennemgaaende Statteobjekter, som have vanskeligt ved at skjule sig og ved at unddrage sig Stattepligten. Endelig have ogsaa alle vore bestaaende Skatter den Fordel, at de have vundet Hævd, og at de have det tilvantes Ret. Det er alle sammen Fordele, og jeg vil sige, det er Fordele, som ikke ere til at kisse af. Det er Fordele, som have en virkelig Værdi, Fordele, som man fornødt er nødt til at tage Hensyn til ved en hvilken som helst Skattelovgivning eller Statteomlægning. De have imidlertid, som sagt, en Stavank til fælles, og det er maatte netop en Stavank, der til Dels er en Folge af de Fordele, de have. Stavanken bestaar deri, at vore Skatter gennemgaaende tage for lidt Hensyn til Retfærdigheden, at de ikke i en passende Grad ramme Statteevnen. I denne Afvejning, om jeg saa maa sige, af det rette Forhold mellem Nemheden og Retfærdigheden, tror jeg i Virkeligheden, Vanskeligheden ligger ved Skattelovgivning eller ved en Forandring af Statter. Jeg skal ikke gaa ind paa at kritisere eller omtale hver enkelt af de mange Statteformer, vi have her til Lands. Jeg savner for det første Sagfundstab dertil, og det vilde vel ogsaa føre for vidt. Jeg kunde derimod nok have Lyft til nærmere at omtale et Par af dem, nemlig de to Hovedskatter, vi have, Toldskatten og Skatten paa faste Ejendomme. Toldskatten som Skat skal jeg ikke komme stort ind paa, den er saa ofte og saa dygtigt kritiseret her, at det vilde være den pure Gentagelse. At Toldskatten ikke er nogen retfærdig Skat, idet den er lagt paa Forbruget og Forbruget selvfølgelig ikke er nogen passende Maalestok for Statteevnen, er en Ting, som i øvrigt de fleste ere enige om. Der er imidlertid en Virkning af

Toldskatten, hvorom jeg tror, der hersker en temmelig stor Uklarhed, og som jeg derfor kunde have Lyft til at omtale lidt nærmere, det er det, som kaldes Beskyttelse. Man ser ofte i Møder og Skrifter, at de 2 Begreber Beskyttelsestold og Beskyttelse forveksles med hinanden. Man hører ofte, ja selv her i den lovgivende Forsamling, at Told, naar der er Tale om Beskyttelsens Størrelse, ere staaede op og have sagt: Det er ikke saa forligt. Den andrager saa mange Kroner og Dre. Det er selvfølgelig begrundet paa en ren Misforstaaelse; det er begrundet paa, at man ikke har skælnet imellem Beskyttelsestolden og Beskyttelsestoldens Virkning, den Virkning, som fremkommer i Stikelse af Jordværelse af vor indenlandske Produktion. Beskyttelse og Beskyttelsestold ere i Virkeligheden i mange Retninger diametralt modsatte. Beskyttelsestold er, som al Toldskat, en Skat, som man kan opkræve i Kroner og Dre; Beskyttelse derimod er ingen Skat, i alt Fald ikke i samme Forstand som de enkeltes Bidrag til Samfundet, og den kan ikke opgøres i Kroner og Dre. Statistikken kan ikke vise, hvor stor Beskyttelsen er; den kan for det første ikke sige os endogsaa blot med tilnærmelsesvis Nøjagtighed, hvor store Mængder af toldbeskyttede Varer der produceres og forbruges her i Landet, og endnu mindre kan den sige os, i hvor stor Udstrækning Beskyttelsestolden virker som Beskyttelse, om helt eller kun til Dels. Man kunde karakterisere Forholdet saaledes, at Beskyttelsestolden er den enkeltes Bidrag til Samfundet, medens Beskyttelsen er Samfundets Bidrag til den enkelte. At Beskyttelsen sikkert andrager meget større Summer, end det almindelig antages, idet man ofte er tilbøjelig til at drage en Parallel mellem Beskyttelse og Beskyttelsestold, tror jeg, er givet, og ligeledes kan det vistnok anses for givet, at man fra alle Sider indrømmer det urimelige og urette i Beskyttelsen, men en Ting er det at kritisere det bestaaende, og en anden Ting er det at forandre det og sætte noget bedre i Stedet, og det, vil jeg saa godt som nogen indrømme, er i dette Tilfælde en særlig vanskelig Sag. Beskyttelsen er en Indretning, som griber saa dybt ind i vort Lands Erhvervsliv, at det er vanskeligt at røre derved, end sige at